

Bevezető a Kortárs Hollywood összeállításához

A *Metropolis* jelen összeállítása a kortárs hollywoodi filmek legizgalmasabb formai sajátosságait elemző szövegeket tartalmaz. Fősodorbeli kasszasiker-filmek állnak tehát a középpontban, külön figyelemmel arra a kategóriára ('*blockbuster*'), amely az elmúlt évtizedekben ezen alkotásokkal kapcsolatban a szakirodalomban meghonosodott, ám amelynek értelmezése korántsem egyértelmű. A *blockbuster*-jelenséget és e filmeket sokan tisztán kereskedelmi, mások műfaji, míg megint mások részben formai sajátosságok alapján vélik leírhatónak.

Összeállításunk nyitószövegében a kortárs amerikai látványfilmek elismert szakértője, Geoff King formai szempontokból elemzi az ezredforduló látványorientált hollywoodi *blockbustereit*. King szövege markáns állásfoglalás abban a vitában, amely azt tárgyalja, hogy a kortárs hollywoodi látványfilmek vajon háttérbe szorítják-e a történetet. Véleménye szerint az elbeszélésnek fontos, sőt gyakran meghatározó szerepe van a kortárs *blockbusterekben*, továbbá ezen filmek bizonyos narratív sajátosságok alapján is jellemezhetők.

Ugyancsak ehhez a vitához kapcsolódik második szövegünk, Alföldi Nóra írása, amely Michael Bay *Armageddon* című filmje kapcsán érvel Geoff Kinghez hasonlóan, illetve King, David Bordwell és Thomas Elsaesser tézisei nyomán amellelt, hogy a látványfilmek egyrészt nagyban betartják a klasszikus elbeszélés szabályait, másrészt a kortárs *blockbusterek* dinamikus tempója, a trükktechnika és a vizuális attrakciók sora korántsem a történetmesélés ellen dolgozik, hanem továbbra is az elbeszélést szolgálja.

Andorka György tanulmánya a posztklasszikus látványosságfilmek másik kulcsfigurája, James Cameron filmjeit elemzi. Ebben az esetben nem a látvány *versus* narráció kérdése a kiindulópont, hanem annak bizonyítása, hogy egy kiemelkedő *blockbuster*-alkotó életműve is elemezhető a szerzőiség kontextusában. A tanulmány a technológiai képalkotás és a nézői pozíció megkonstruálásának izgalmas, reflexív

formai és narratív alakzatait elemzi Cameron filmjeiben, amivel egyben a látványfilmek öntudatosságának, valamint speciális működés módjának a szerepére is felhívja a figyelmet.

A lapszám negyedik szövege David Bordwell sokat idézett elemzése a kortárs amerikai filmek vizuális stílusáról. Bordwell ugyan nem kizárólag *blockbustereket* vizsgál, ám tanulmánya mégis közvetlenül kapcsolódik összeállításunk alapkérdéseire. Állítása szerint a kortárs hollywoodi filmek elbeszélés módja és vizuális stílusa is erős kapcsolatban áll a klasszikus (stúdió)korszak narratív és stiláris rendszereivel. Jelen szövegében a stiláris változások kérdésével foglalkozik, és azt mutatja be, hogy a klasszikus, intézményes stílusra jellemző folyamatosság-elv nem alapjaiban változott, hanem intenzitásában (a snittek rövidebbek, a kamerák mozgékonyabbak lettek). Bordwell tehát szintén amellelt érvel, hogy a kortárs hollywoodi filmeknek sajátos formai-stiláris megoldásai vannak (sőt, a kortárs amerikai tömegfilm domináns stílusáról beszél), melyek jóval öntudatosabbak, mint a klasszikus stílus volt, és a nézőt a nyílt formai játékokban való elmerülésre biztatják.

Összeállításunk ötödik szövege, Batka Annamária írása Kathryn Bigelow *A bombák földjén* című filmjét vizsgálja a narratív építkezés és a vizuális stílus szempontjából. Tézise szerint Bigelow filmje ugyan elemezhető a klasszikus elbeszélői normák és az intenzív folyamatosság stiláris rendszere jegyében, ám bizonyos eltéréseket is mutat, és ezeket az eltéréseket a film politikai-társadalmi kontextusa mentén lehet a legpontosabban értelmezni. A tanulmány Deleuze akció-kép fogalmát felhasználva kifejti, hogy *A bombák földjén* a 2001. szeptember 11. utáni amerikai világrend-válság és kiszolgáltatottság élményét jeleníti meg sajátos, dinamikus módon.

Összeállításunk tehát végső soron amellelt kíván érvelni, hogy a sokak által történetnélküli, üres

látványosságként jellemzett kortárs hollywoodi filmek egyfelől speciális narratív megoldásokkal bírnak, másfelől vizuális stílusuk és látványorientáltságuk korántsem öncélú, sőt, adott esetben nem pusztán tudatos, hanem öntudatos fogás. Olyan formai megoldásokkal jellemezhetőek tehát, amelyek elemzésre méltóak, és egyben a kortárs képözönben való eligazodásunkat is segíthetik.

A szerkesztők